

Roddarna, äldst och inspirationskälla

JÖNKÖPINGS OCH SMÅLANDS ÄLDSTA ÄNNU EXISTERANDE IDROTTSFÖRENING ÄR JÖNKÖPINGS RODDSÄLLSKAP, SOM STIFTADES DEN 19 JANUARI 1884. SÄLLSKAPET HAR SPELAT EN OERHÖRD BETYDELSEFULL ROLL FÖR ALL IDROTT I JÖNKÖPING. FÖRENINGEN SYSSLADE NÄMLIGEN UNDER DE FÖRSTA ÅREN MED ALLA TÄNKBARA IDROTTSGRENAR OCH UTFÖRDE EN OMFATTANDE PIONJÄRGÄRNING. EFTER HAND VÄXTE ANDRA KLUBBAR UPP OCH RODDSÄLLSKAPET KUNDE KONCENTRERA SIG PÅ RODDSPORT.

Initiativet till bildandet av Jönköpings Roddsällskap kom från järnhandlaren Sven Rydberg som under en resa i USA blivit intresserad av roddsport. Stiftelsemötet ägde rum på Stora Hotellet. Till ordförande utnämndes postmästaren JA Olsson och dessutom ingick löjtnanterna A Mellin och Nils Lyckberg (Jönköpings regemente) samt handlaren G Busck i den kommitté som skulle utforma stadgarna.

Redan i april 1884 inköptes en tvåårad utriggare, »June« från Långholmsvarvet i Stockholm. Senare under året inhandlades en 6-årad gigg, »Sigrid«. Hösten samma år anordnades den första kapprodden. Åren efter 1890 var livliga, vilket bland annat berodde på att den både i Sverige och utomlands segerrike konditorn och roddaren Henrik Wirström ingick i Jönköpings Roddsällskap.

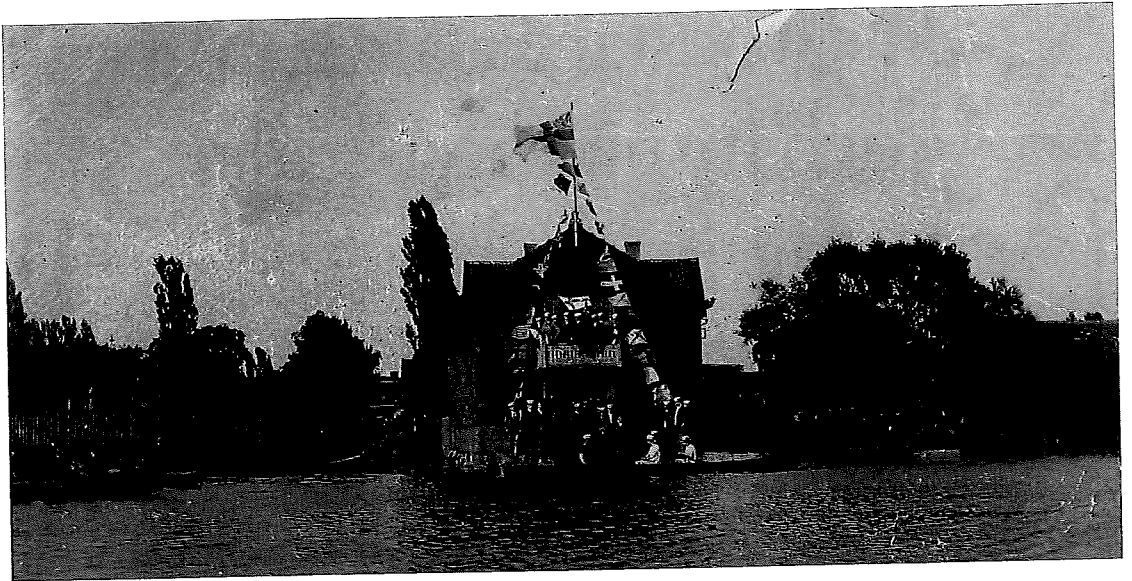
Få svenska roddklubbar – om ens någon – har varit mångsidigare än Jönköpings Roddsällskap. Förutom rodd stimulerades föreningen i begynnelsen genom nydanande impulser från klubbens olika medlemmar att ägna sig åt bland annat gymnastik,

simning, skridskosport och kanot. Även atletik och tennis utövades av medlemmarna. Roddsällskapet var vid denna tid så gott som ensam idrottsförening i Jönköping och den idrottsintresserade ungdomen sökte sig till föreningen. För idrottslivet i Jönköping hade JRS i begynnelsen stor betydelse. Inte minst med anledning av att utöver rodd så utövades ett flertal andra idrotter. Av Jönköpings Gymnastikförening fick Sällskapet 1896 skridskobanan på Munksjön och Roddsällskapet såg sedan under flera år till att skridskosporten kunde utvecklas i Tändsticksstaden. Huvudgrenen rodd blev dock tidigt den idrott som Sällskapet satsade ordentligt på.

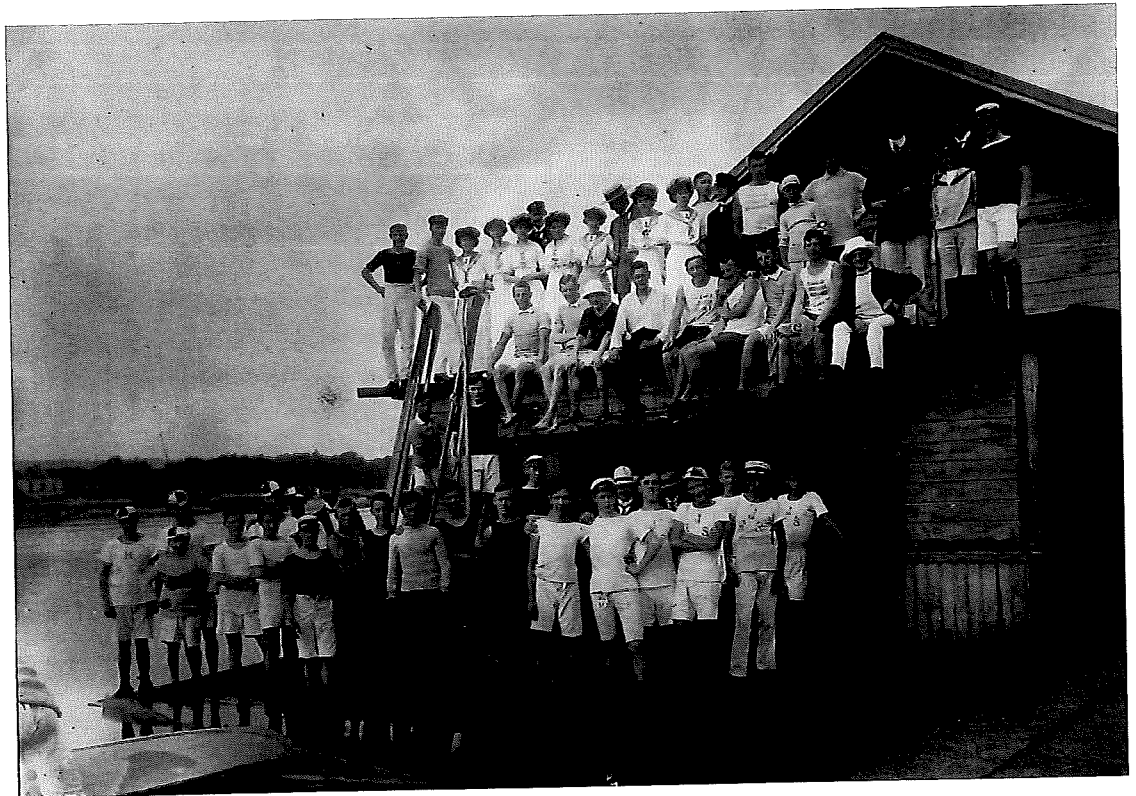
I september 1896 introducerade Jönköpings Roddsällskap fri idrott i Jönköping. Idrottstävlingarna ägde rum på en åker i Stadsparken – just där Stadsparksvallen nu är belägen. Bland grenarna märktes höjdhopp, löpning 100 meter och 250 meter. Samtidigt hölls uppvisning i atletik av Jönköpings Atletklubb men det förekom även inslag av mer humoristisk karaktär, som klättring på såpad stång,

*Från invigningen av
Jönköpings Roddsällskaps
båthus år 1891.
(Foto: Jönköpings läns
folkrörelsearkiv).*

*Deltagarna i Nationella
roddregattan den 30-31
augusti 1913 samlade vid
JRS båthus. Deltagande
föreningar var Norrköpings
RK, Huskvarna RS och
Jönköpings RS. Samtidigt
hölls Svenska Mäster-
skapstävlingar i kanot.
T. Backner, JRS fick då två
silvermedaljer för sina
andraplacingar på
sträckorna 1 500 och
10 000 meter. Stående
längst upp, fyra från höger,
Lennart B. Schånberg.
(Foto: Jönköpings läns
folkrörelsearkiv).*

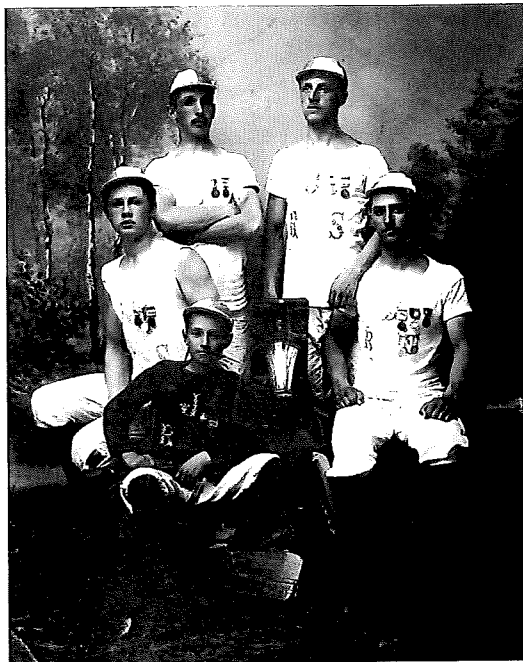

säcklöpning, löpning på tunna med mera. I den sistnämnda »grenen« blev en inte helt obekant Jönköpingsbo andrapristagare, nämligen John Bauer som för sina insatser belönades med en slidkniv.

Den första större segern vann Jönköpings Roddsällskap genom det så kallade »Wallstenska laget« vid Allmänna svenska roddtävlingar 1897, en föregångare till SM. Laget som lyckades hemföra segern i hård konkurrens med Stockholms- och Göteborgslagen bestod av fabrikkör Gustaf Wallsten, stroke, löjtnant Ernst Bredberg, handlare Frans Karlsson, Carl Lindqvist och Halvar Ekholtz, cox.

Jönköpings Roddsällskap anslöt sig till RF 1907 och två år senare, 1909, anordnades i samband med föreningens 25-årsjubileum, Svenska Roddförbundets SM-regatta, den första som hölls utanför Stockholm. I mästerskapstävlingarna för juniorer i uttriggade fyror startade båtlag från Stockholm, Hammarby, Göteborg och Jönköping. Ett samtrimmat Jönköpingslag lyckades hemföra föreningens första SM-seger då Mårtensons lag vann juniortävlingen.

Under 1930-talet var Bror Andréns lag från JRS det mest framstående laget från landsorten och de erövrade bland annat SM i uttriggad fyra, lättvikt. I båten 1930 satt John Bäckström, S. Johansson, Gustav Andersson, Bror Andrén (stroke) och Gunnar Bovin (cox). Det innebar även Jönköpings Roddsällskaps första roddseger i SM för seniorer. 1934 avgjordes SM-tävlingarna i Jönköping. Endast tre båtar var anmälda till uttriggad fyra lättvikt, två från Jönköpings RS och en från Huskvarna RS. Det blev hård sjö och Huskvarnalaget avstod från att starta. Den ena Jönköpingsbåten kapsejsade medan Andréns lag blev det enda som kom i mål. I JRS:s årsberättelse anges att tyvärr fick »Andrenska laget« inte tillfälle att visa sin klass och vinna »lätteviktscyran«. Följande manskap rodde i »lätteviktscyran«, J. Bäckström, Evert Thorén,

Wallstenska båtlaget.
Stående fr.v. Frans Karlsson, Carl Lindqvist, sittande fr.v. Gustaf Wallsten, Ernst Bredberg och längst fram Halvar Ekholtz (cox).
(Foto: Jönköpings läns folkrörelsearkiv).

Stig Wibring, B. Andrén och G. Bovin. Däremot fick de SM-silver för sin andraplacing i uttriggad fyra. Töre Johansson hade då ersatt S. Wibring.

1946 blev ett framgångsrikt år för Jönköpings Roddsällskap. JRS:s lättviktsfyra blev både svenska mästare och nordiska mästare. NM-triumfen blev en rejäl överraskning i rodd-Sverige. De som såg till att den svenska båten triumferade i NM i Köpenhamn var Olof Lantz, Roland Engvall, Gerhard Larsson, Owe Lostad och Lennart Nilsson (cox). Medlemmarna i den uttriggade fyran hade funnit varandra redan i slutet av 30-talet och 1940 blev laget svenska juniormästare. Lennart Nilsson var dock för ung så tränaren Stig Wibring satt med som styrman. Året efter blev det silver i JSM. Segern i nordiska mästerskapet innebar också att Jönköpings-Postens guldmedalj förärades laget för årets bästa småländska idrottsprestation. Genom segern i nordiska mästerskapet bröts

danskarnas suveränitet sedan 14 år. Olle, Roland, Gerhard, Owe och Lennart följde sedan upp sin prestation genom att också bli svenska mästare 1947.

1952 vann JRS åter SM-guld genom Lars-Erik Lundqvist, Bengt Nydén, Bo Andersson, Rune Eng-

vall och Owe Lostad, cox, i utriggad fyra med styrman. 1957 erövrades ett nytt SM-guld genom Bengt-Göran Ferm, Conny Qvarnström, Bo Hultqvist, Ingvar Ferm och Lennart Nilsson (cox). SM-triumfen återupprepades när SM avgjordes i Jönköping 1958.

*Bror Andréns lag
1932, på Munksjön.
(Foto: Jönköpings läns
folkrörelsearkiv).*

*JRS, Nordiska Mästare
1946, fr.v. Lennart Nilsson,
Owe Lostad, Gerhard
Larsson, Roland Engvall
och Olof Lantz.*

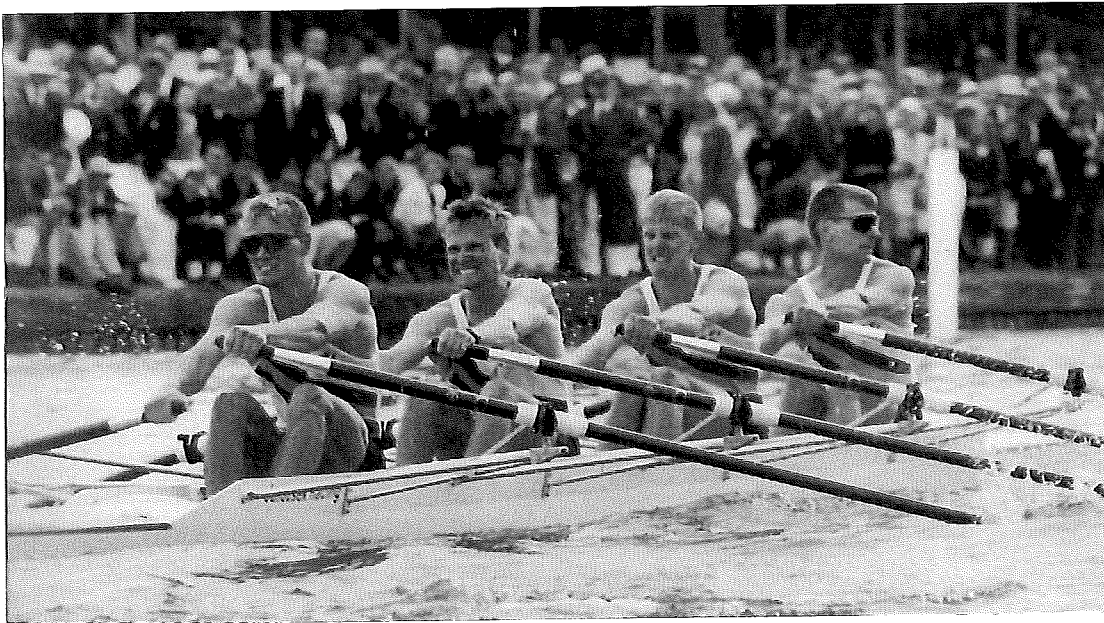
I början av 60-talet fick Sällskapet fram en ny kull med duktiga ungdomar. Efter några segrar i junior-SM triumferade seniorlaget 1964 i såväl tvåa utan styrman som fyra utan styrman. Lennart Holm och Ewert Jacobsson satt i tvåan och tillsammans med Erik Claesson och Olle Lantz blev det SM-guld även i fyran. Holm och Jacobssons insatser på roddbanorna resulterade i att de även fick försvara Sveriges färger i NM och EM 1963 i fyran utan styrman.

Owe Lostad uttogs 1960 som cox för samtliga svenska båtar i Rom-olympiaden. Expressen hade den fyndiga rubriken: »Han har skrikit sig till OS-plåt.« Owe satt som cox i utriggad åtta, utriggad fyra och utriggad tvåa. Roddarna kom från Trollhättan, Uddevalla, Strömstad och Göteborg och besättningarna trimmades stenhårt av Gus Eriksen, som för alltid ristat sitt namn i svensk roddhistoria. De svenska lagen blev dock oplacerade i OS-tävlingarna.

Flera stora evenemang och framgångsrika aktiva

har föreningen haft de senaste årtiondena. År 1984 arrangerades junior-VM i rodd i Munksjön och Vätterregattan, en allians av Jönköpings Roddsällskap och Huskvarna Roddsällskap, stod som arrangörer. 1989 började Bo Ekros framgångssaga på allvar, då han blev nordisk mästare i fyra utan styrman, lättvikt. Detta följde Bo upp med att bli dubbel silvermedaljör i VM då han 1991 och 1992 deltog i Sveriges lag i scullerfyra utan styrman. Den framgångsrika scullerfyran med Bo Ekros, vann 1992 Henley Royal Regatta, ett klassiskt roddlopp i England. Han ingick samma år även i »fyran« som segrade i Luzern's internationella regatta. Regattorna i England och Schweiz är riktigt klassiska roddtävlingar. Scullerfyran som Ekros ingick i är enda svenska lag som vunnit dessa roddsportens klassiker. Bo Ekros var under sin aktiva tid en framträdande profil på tävlingsbanorna.

På spinsidan erövrade Marie Lengqvist och Christina Ekros SM-guld i dubbelsculler.

Jönköpings Roddsällskaps mest meriterade roddare, Bo Ekros ses här (nr två från vänster) i det segrande laget i scullerfyra i Henley Royal Regatta 1992. Från aktern, Johan Flodin, Strömstads RK, Bo Ekros, Jönköpings RS, Per Lundberg, Vaxholms RF och Joakim Brischewski, Kungälv RK. (Foto: Privat).

Föreningen har ända sedan starten haft sin hemvist och båthus vid Munksjön. Till en början användes ett skjul vid Munksjön. 1891 byggdes ett riktigt båthus, som kom att flyttas ett antal gånger längs Munksjö-

stranden. Det nuvarande båthuset, legendariska och klassiska Roddarnas, blev klart 1939 och kostade då 40 000 kronor.

Roddsällskapet svarade för kanotsporten i Jönköping fram till Jönköpings Kanotklubb bildades 1936.

Under åren 1910–1924 erövrades inte mindre än 16 DM i kanot, men blott några få i rodd. Fotot är taget i Yttre Hamnen, 1917.

(Foto: Jönköpings läns folkrörelsearkiv).

Damroddlag med manlig styrman i båt nära östra stranden av Munksjön, omkring 1910. Sittande i båten Alma Ericsson, Ruth Ekblad, L. Norling, H. Wingren, I. Nilsson, Elsa Ringqvist (stroke) och Halvar Ekholtz (styrman). (Foto: Jönköpings läns folkrörelsearkiv).

